

Předstřvo.	5
------------	---

1. , Zakładne zapfjeća r čewedy. 7

1.1.	Funkcija r če.	7
1.2.	Wuwičer če.	7
1.3.	Spisowna r č	8
1.4.	Nar če abo dialekty.	8
1.5.	Stiler če.	9
1.6.	R čespytné discipliny.	10
1.7.	Komparatiwistiski r čespyt	11
1.8.	. Typologiski r čespyt	11

2. Fonologija a fonetika 12

2.1.	Zwuk-fonem	12
2.2.	Zložka	14
2.3.	R cadła a tworjenje zwukow.	16
2.4.	Wokalné fonemy.	20
2.5.	Konsonantiske fonemy.	21
2.5.1.	Konsonanty po wašnju artikulacije.	21
2.5.2.	Konsonanty po m stnje artikulacije.	22
2.5.3.	Nazalne (nosowe) a oralné (ertné) konsonanty	23
2.5.4.	Palatalizacija konsonantow.	24
2.5.5.	Sp wnosć konsonantow.	25
2.5.6.	Aspiracija konsonantow.	26
2.6.	Akcent (přizwuk).	27
2.7.	Sadowy akcent.	29
2.8.	Sadowa intonacija.	29
2.9.	Spisowné wur kowanje (ortoepija).	30
2.10.	Wur kowanje wokalnych fonemow.	31
2.10.1.	-a-	31
2.10.2.	-e-	31

2.10.3.	- -	32
2.10.4.	-o-	33
2.10.5.	-6-	33
2.10.6.	-i-	34
2.10.7.	-y-	34
2.10.8.	-u-	35
2.11.	Wur kowanje konsonantiskich fonemow.	35
2.11.1.	-p, b, m, w-	35
2.11.2.	-f, v- ∴ '..... •	36
2.11.3.	-t, d-	37
2.11.4.	-c, c', dz-	38
2.11.5.	-s, z-	38
2.11.6.	-n-	39
2.11.7.	-l-	39
2.11.8.	-r-	40
2.11.9.	-č, dž, š, ž-	40
2.11.10.	-p', b', tf, m, n, ř-	41
2.11.11.	-j-	42
2.11.12.	-k, g, ch-	42
2.11.13.	-h-	43
2.12.	Pom r mjez fonemami a grafemami	44
2.13.	System hornjoserbskich konsonantiskich fonemow a jich poziciskich wariantow.	46

3.	Morfologija	47
3.1.	Zakładne zapříjeća morfologije.	47
3.1.1.	Słownistwo (słowny skład).	48
3.1.2.	Woznam słowa	48
3.1.3.	Gramatiske kategorije.	50
3.2.	Słowne družiny.	51
3.2.1.	Pořnowoznamowe a njepořnowoznamowe słowa	51
3.2.2.	Zm ny we wobłuku słownych družinow.	52
3.3.	Twar słowa	54
3.3.1.	Podlanske słowotworne morfemy.	55
3.3.2.	Podlanske formotworne morfemy.	55
3.3.3.	Elementy słowotwornej analyzy.	55
3.3.4.	Analiza werbalnych formow.	56
3.4.	Substantiw (w cownik).	57
3.4.1.	Definicija funkcije (woznama) substantiwa.	57
3.4.2.	Gramatiska kategorija roda (genus).	58

3.4.3.	Semantisko-gramatiskej podkategoriji žiwosće - nježiwosće a muskowdsobowosće - njemuskowosobowosće	59
3.4.3.1.	Žiwosć - nježiwosć (animata - nonanimata).	59
3.4.3.2.	Muskowosobowosć - njemuskowosobowosć (rationalia - nonrationalia).	60
3.4.4.	Kategorija čisła (numerus).	61
3.4.4.1.	Singular.	61
3.4.4.2.	Singularietantum.	63
3.4.4.3.	Plural.	63
3.4.4.4.	Pluraletantum.	63
3.4.4.5.	Dual.	64
3.4.5.	Kategorija pada (kazus).	65
3.4.5.1.	Nominatiw.	65
3.4.5.2.	Genitiw. "	65
3.4.5.3.	Datiw.	66
3.4.5.4.	Akuzatiw.	67
3.4.5.5.	Instrumental.	67
3.4.5.6.	Lokatiw.	68
3.4.5.7.	Wokatiw.	68
3.4.6.	Deklinacija a paradigmatika	69
3.4.6.1.	Maskulinumy.	70
3.4.6.1.1.	Muske substantiwy, kiž pomjenuja muske wosoby.	70
3.4.6.1.2.	Muske substantiwy, kiž pomjenuja žiwjata.	71
3.4.6.1.3.	Muske substantiwy, kiž pomjenuja w cy.	71
3.4.6.1.4.	Přispomnjenja k jednotliwym padam.	72
3.4.6.1.4.1.	Nominatiw singulara	72
3.4.6.1.4.2.	Genitiw singulara '	73
3.4.6.1.4.3.	Datiw singulara	74
3.4.6.1.4.4.	Akuzatiw singulara	74
3.4.6.1.4.5.	Instrumental singulara	74
3.4.6.1.4.6.	Lokatiw singulara	74
3.4.6.1.4.7.	Wokatiw singulara „	75
3.4.6.1.4.8.	Nominatiw plurala '	75
3.4.6.1.4.9.	Genitiw plurala	77
3.4.6.1.4.10.	Datiw plurala	77
3.4.6.1.4.11.	Akuzatiw plurala	77
3.4.6.1.4.12.	Instrumental plurala	77
3.4.6.1.4.13.	Lokatiw plurala	78
3.4.6.1.4.14.	Nominatiw duala	78
3.4.6.1.4.15.	Genitiw duala	78
3.4.6.1.4.16.	Akuzatiw duala	78

3.4.6.1.4.17.	Datiw, instrumental, lokativ duala	78
3.4.6.1.5.	Wosebite sklonjowanie.	78
3.4.6.2.	Femininumy.	79
3.4.6.2.1.	Twjerde zdonki na -a	79
3.4.6.2.1.1.	Prispomnjenja k jednotliwym padam.	80
3.4.6.2.2.	Mjechke zdonki na -a	80
3.4.6.2.2.1.	Prispomnjenja k jednotliwym padam.	81
3.4.6.2.3.	Konsonantiske zdonki	81
3.4.6.2.3.1.	Prispomnjenja k jednotliwym padam.	82
3.4.6.3.	Neutrumy.	82
3.4.6.3.1.	Twjerde zdonki	83
3.4.6.3.1.1.	Prispomnjenja k jednotliwym padam.	83
3.4.6.3.2.	Mjechke zdonki	84
3.4.6.3.3.	• Neutrumyzrošćenym zděnkom we wotwisnych padach ..	85
3.4.6.4.	Deklinacija cizych słowow.	86
3.4.6.4.1.	Indeklinabelne cize słowa a mjena	86
3.4.6.4.2.	Deklinabelne cize słowa a mjena	87
3.4.6.5.	Deklinacija skrotšenkow.	88
3.4.6.6.	Deklinacija hornjoserbskich swojbných mjenow.	88
3.4.6.7.	Deklinacija wjesných mjenow na -ecy, -icy.	89
3.4.7.	Słowotworba substantiwow.	90
3.4.7.1.	Deriwacija abo wotwodžowanje substantiwow.	90
3.4.7.1.1.	Tworjenje słowow z pomocy sufiksálnych formansow.	90
3.4.7.1.1.1.	Činičelske pomjenowanja - nomina agentis	90
3.4.7.1.1.2.	Pomjenowanja za powołanja	91
3.4.7.1.1.3.	Pomjenowanja nošerja kajkosće.	92
3.4.7.1.1.4.	Pomjenowanja wobydlerjow a pomjenowanja pochada	92
3.4.7.1.1.5.	Činitostne pomjenowanja - nomina actionis	93
3.4.7.1.1.6.	Pomjenowanja za wuslědk činitosće - nomina rei actae	93
3.4.7.1.1.7.	Abstraktne pomjenowanja - nomina abstracta.	94
3.4.7.1.1.8.	Pomjenowanja srědkow a nastrojow - nomina instrumenti	94
3.4.7.1.1.9.	Pomjenowanja městna - nomina loci	95
3.4.7.1.1.10.	Pomjenowanja kolektiwnosće - nomina collectiva	95
3.4.7.1.1.11.	Małostniki - deminutiva	96
3.4.7.1.1.12.	Powjetšowace pomjenowanja - augmentativa.	97
3.4.7.1.1.13.	Žónske pomjenowanja - nomina feminina	97
3.4.7.1.1.14.	Pomjenowanja wšelakeho woznama	97
3.4.7.1.2.	Tworjenje substantiwow z pomocy prefiksow	98
3.4.7.2.	Tworjenje substantiwow z pomocy zestajenja - kompozicije	99
3.5.	Adjektiv (kajkostnik).	99
3.5.1.	Definicija funkcije (woznama) adjektiva.	99
3.5.2.	Klasifikacija adjektivow.	100

3.5.2.1.	Kwalitativne adjektiwy.	100
3.5.2.2.	Relaciske adjektiwy.	102
3.5.2.3.	Posesivne (přisvojace) adjektiwy.	103
3.5.2.3.1.	Relacisko-posesivne abo družinowe adjektiwy.	104
3.5.3.	Tworjenje adjektiwow.	105
3.5.4.	Deklinacija adjektiwow.	106
3.5.4.1.	Twjerde zdonki.	107
3.5.4.2.	Mjechke zdonki.	108
3.5.4.3.	Deklinacija ordinalnych numeralow a adjektiwiskich prono- menow.	109
3.5.4.4.	Indeklnabelne adjektiwy.	109
3.5.5.	Substantiwizowane adjektiwy.	110
3.5.6.	Stopnjowanje adjektiwow.	110
3.5.6.1.	Pozitiw.	111
3.5.6.2.	Komparatiw.	111
3.5.6.2.1.	Njeregularne stopnjowanje.	112
3.5.6.2.2.	Njewoprawdźite komparatiwy.	112
3.5.6.2.3.	Analytiska komparacija.	113
3.5.6.3.	Superlatiw.	113
3.5.6.4.	Druhe možnosti stopnjowanja.	113
3.5.7.	Adjektiw rad, rada, rado.	114
3.6.	Pronomen (nam stnik).	114
3.6.1.	Definicija funkcije (woznama) pronomena.	114
3.6.2.	Klasifikacija pronomenow.	115
3.6.2.1.	Personalne abo wosobowe pronomeny.	117
3.6.2.1.1.	Zakładne personalne prohomeny.	117
3.6.2.1.1.1.	Deklinacija personalnych pronomenow ja, ty, my, wy, moj, woj.	118
3.6.2.1.1.2.	Deklinacija pronomenow won, wona, wono, wonaj, wonej, woni, wone.	120
3.6.2.1.2.	Posesivne abo přisvojowace personalne pronomeny.	121
3.6.2.1.2.1.	Deklinacija posesiwnych personalnych pronomenow.	121
3.6.2.1.2.2.	Nałożowanje posesiwnych personalnych pronomenow.	122
3.6.2.2.	Demonstratiwne abo pokazowace pronomeny.	123
3.6.2.2.1.	Deklinacija demonstratiwnych pronomenow ton, ta, to.	123
3.6.2.3.	Refleksiwne abo wroćace pronomeny.	124
3.6.2.3.1.	Zakładny refleksiwny pronomen sebjě/so.	124
3.6.2.3.2.	Posesivny refleksiwny pronomen swój, swoja, swoje.	125
3.6.2.4.	Interrogatiwne abo prašace pronomeny.	126
3.6.2.4.1.	Deklinacija interrogatiwneju pronomenow što, što.	126
3.6.2.4.2.	Pronomen čěji, čěja, čěje.	127
3.6.2.5.	Relatiwne abo počahowe pronomeny.	127

3.6.2.6.	Negativne abo zapr wace pronomeny.	128
3.6.2.7.	Indefinitne abo bjezm zne pronomeny.	128
3.6.2.8.	Spowšitkownjowace pronomeny.	129
3.6.2.8.1.	Deklinacija spowšitkownjowaceho pronomena wšon, wša, wšo, wš.	130
3.6.2.9.	Limitativne abo wobmjezowace pronomeny.	130
3.6.2.10.	Hodnočace pronomeny.	131
3.7.	Numeral (ličbnik).	131
3.7.1.	Definicija funkcije (woznama) numerala.	131
3.7.2.	Kardinalne abo zakładne numerale.	133
3.7.2.1.	Numeral jedyn, jedna, jedne.	133
3.7.2.2.	Numeral dwaj, dw.	134
3.7.2.3.	Numeralej tři, štyri.	134
3.7.2.4.	Numerale pjeć - dźewjećadźewjećdzesat.	135
3.7.2.5.	Numerale sto, tysac, milion, bilion, miliarda.	135
3.7.2.6.	Zestajane numerale.	136
3.7.2.7.	Połožcniki poł, połdra, połtřeća.	136
3.7.2.8.	Łamkowe numerale.	136
3.7.3.	Ordinale abo rjadowe numerale.	137
3.7.4.	Podaće časa a datuma.	138
3.7.5.	Multiplikativne, kolektiwne a diferenciske numerale.	138
3.7.6.	Numerale wobstejenja.	139
3.8.	Werb (słowjeso).	140
3.8.1.	Definicija funkcije (woznama) werba.	140
3.8.2.	Połnowoznamowe werby a pomocne werby.	140
3.8.3.	Subjektowe a objektowe werby.	142
3.8.4.	Transitiwne a intransitiwne werby.	142
3.8.5.	Reflexiwne werby.	143
3.8.5.1.	Reflexiwne werby a reflexiwne formy z formansom sej.	145
3.8.6.	Morfologiska klasifikacija werbow.	145
3.8.6.1.	Prezensowy a infinitiwny zdonk.	145
3.8.6.2.	Konjugacije a werbalne klasy.	147
3.8.6.2.1.	-e-konjugacija.	147
3.8.6.2.2.	-a-konjugacija.	154
3.8.6.2.3.	-i(y)-konjugacija.	155
3.8.6.2.4.	Njeregularne werby.	157
3.8.7.	Kategorija wosoby.	161
3.8.7.1.	Definicija funkcije (woznama) kategorije wosoby.	161
3.8.7.2.	Wosobowe formy prezensa.	162
3.8.7.3.	Wosobowe formy jednoreho abo syntetiskeho preterituma (aorist a imperfekt).	163

3.8.7.4.	Wužívanje wosobowych formow w přenjesenym zmysle (w stilistiskej abo gramatiskej transpoziciji)	165
3.8.8.	Kategorija tempusa (čas)	165
3.8.8.1.	Definicija funkcije (woznamy) kategorije tempusa	165
3.8.8.2.	Absolutny a relatiwny čas	166
3.8.8.3.	Prezens (přitomnosť)	167
3.8.8.3.1.	Prezens w přenjesenym woznamje	168
3.8.8.4.	Futur (přichod)	168
3.8.8.4.1.	Futur w přenjesenym woznamje	169
3.8.8.5.	Preteritum (zańdženosć)	169
3.8.8.6.	Perfekt	170
3.8.8.6.1.	Perfekt w přenjesenym wozhamje	170
3.8.8.7.	Imperfekt a aorist	171
3.8.8.8.	Pluskwamperfekt	171
3.8.9.	Kategorija aspekta (wid)	172
3.8.9.1.	Definicija funkcije (woznamy) kategorije aspekta	172
3.8.9.2.	Formalne sr dki za zwuraznjenje kategorije aspekta	175
3.8.9.2.1.	Perfektiwne werby	175
3.8.9.2.2.	Imperfektiwne werby	176
3.8.9.2.3.	Dwojna funkcija prefiksow	177
3.8.9.2.4.	Tworjenje sekundarnych imperfektiwnych werbow	178
3.8.9.2.5.	Aspektowe poriki ze supletiwнымaj čłonomaj	179
3.8.9.2.6.	Werby perfectiva tantum	180
3.8.9.2.7.	Werby imperfectiva tantum	180
3.8.9.2.8.	Werby z dwojnym aspektom	180
3.8.9.2.9.	Pom r mjez werbami typa skočić - skakać, padnyć - padać a podobnymi	181
3.8.9.2.10.	Zesamostatnjene abo izolowane čiste aspektowe poriki	185
3.8.9.2.11.	Werby z dwojnym prefiksom	187
3.8.9.3.	Wašnje čina (Aktionsart)	188
3.8.9.3.1.	Ingresiwny wašnje čina	188
3.8.9.3.2.	Ewolutiwny abo rozwiwacy wašnje čina	189
3.8.9.3.3.	Delimitatiwny abo wobmjezowacy wašnje čina	189
3.8.9.3.4.	Rezultatiwny wašnje čina	190
3.8.9.3.5.	Atenuatiwny abo wosłabjujacy wašnje čina	191
3.8.9.3.6.	Iteratiwny abo wospjetowacy wašnje čina	192
3.8.9.4.	Werbypohiba	192
3.8.9.4.1.	W přenjesenym woznamje wužíwane werby pohiba	194
3.8.9.4.2.	Aspekt a wašnje čina pola werbow pohiba	194
3.8.-10.	Kategorija genus verbi (werbalny rod)	196
3.8.10.1.	Definicija funkcije (woznamy) kategorije genus verbi	196
3.8.10.2.	Formalne sr dki za zwuraznjenje pasywa	196

3.8.11.	Kategorija modusa (werbalne wašnje)	199
3.8.11.1.	Definicija funkcije (woznama) kategorije modusa	199
3.8.11.2.	Indikativ	199
3.8.11.3.	Imperativ (rozkazowak)	199
3.8.11.4.	Aspekt při imperatiwje	201
3.8.11.5.	Konjunktiv	202
3.8.12.	Kongruentnostnej kategoriji werba	203
3.8.13.	Infinitne formy werba	204
3.8.13.1.	Infinitiv	204
3.8.13.2.	Transgresiw	204
3.8.13.3.	Particip	206
3.8.13.4.	Verbalny substantiw	209
3.9.	Adverb (přisłowjesnik)	210
3.9.1.	Definicija funkcije (woznama) adwerba	210
3.9.2.	Klasifikacija adwerbow	211
3.9.2.1.	Determinativne adwerby	211
3.9.2.2.	Kwalitativne adwerby	211
3.9.2.3.	Stopnjowanje kwalitativnych adwerbow	212
3.9.2.4.	Kwantitativne adwerby	213
3.9.2.5.	Adwerby wobstejenja	214
3.9.2.5.1.	Tworjenje adwerbow wobstejenja	215
3.10.	Predikativ	216
3.10.1.	Definicija funkcije (woznama) predikatiwa	216
3.10.2.	Modalne predikatiwy	217
3.10.3.	Stawowe predikatiwy	217
3.10.4.	Predikatiwy zmysloweho začišća	217
3.11.	Prepozicije (předložki)	218
3.11.1.	Definicija funkcije (woznama) prepozicijow	218
3.11.2.	Klasifikacija prepozicijow	218
3.11.2.1.	Pr njotne prepozicije	219
3.11.2.2.	Druhotne prepozicije	226
3.11.2.3.	Wokalizacija prepozicijow	228
3.12.	Konjunktije (wjazawki)	229
3.12.1.	Definicija funkcije (woznama) konjunktije	229
3.12.2.	Přirjadowace konjunktije	230
3.12.3.	Podrjadowace konjunktije	230
3.13.	Partikle (časćicy)	233
3.13.1.	Definicija funkcije (woznama) partiklow	233
3.13.2.	Klasifikacija partiklow	233
3.13.2.1.	Syntaktiska klasifikacija	233
3.13.2.2.	Funkcionalna klasifikacija	234
3.13.2.3.	Primarne a sekundarne partikle	234

3.13.3.	Modalnostne partikle a modalne słowa	235
3.14.	Interjekcije (wukřičniki).	235
3.14.1.	Definicija funkcije (woznama) interjekcijow.	235
3.14.2.	Začućowe interjekcije (zwukowe refleksy).	236
3.14.3.	Wolowe abo apelowe interjekcije.	237
3.14.4.	Zwukinapodobnjowace abo onomatopoetiske interjekcije ..	238
3.14.5.	Nastaće interjekcijow.	239
	Zapis citowanych spisowaćelow a žorłow.	240
	Wujasnjenje skrotšenkow.	241
	Hornjoserbsko-n mski register nałożowanych gramatiskich terminow.	242